

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-112/13

A
proti
B a i.

(návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Oberster Gerichtshof)

„Článok 267 ZFEÚ — Ústava štátu — Povinné incidenčné konanie o preskúmaní ústavnosti — Preskúmanie súladu vnútroštátneho zákona tak s právom Únie, ako aj s ústavou tohto štátu — Súdna právomoc a výkon rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach — Neexistencia bydliska alebo známeho miesta pobytu žalovaného na území členského štátu — Voľba právomoci v prípade účasti žalovaného na konaní — Opatrovník ustanovený žalovanému z dôvodu neprítomnosti“

Abstrakt – Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 11. septembra 2014

1. *Prejudiciálne otázky — Podanie návrhu na Súdny dvor — Právomoci vnútroštátnych súdov — Vnútroštátna právna úprava, ktorá všeobecným súdom rozhodujúcim o odvolaní alebo v poslednej inštancii ukladá povinnosť predložiť ústavnému súdu návrh na zrušenie zákonov, ktoré sú v rozpore s Chartou základných práv — Prednostná povaha takého incidenčného konania — Nemožnosť všeobecného súdu bezprostredne rozhodnúť o spore a len upustiť od uplatnenia uvedeného zákona — Prípustnosť — Podmienky — Posúdenie vnútroštátnym súdom*

(Článok 267 ZFEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 47)

2. *Súdna spolupráca v občianskych veciach — Súdna právomoc a výkon rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach — Nariadenie č. 44/2001 — Voľba právomoci — Účasť žalovaného na konaní v zmysle článku 24 nariadenia č. 44/2001 — Pojem — Účasť opatrovníka na konaní z dôvodu neprítomnosti žalovaného — Vylúčenie — Podmienky*

(Charta základných práv Európskej únie, článok 47; nariadenie Rady č. 44/2001, článok 24)

1. Právo Únie a najmä článok 267 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej všeobecné súdy rozhodujúce o odvolaní alebo v poslednej inštancii sú v prípade, že sa domnievajú, že vnútroštátny zákon je v rozpore s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie, povinné obrátiť sa v rámci konania na ústavný súd s návrhom na všeobecné zrušenie zákona namiesto toho, aby len upustili od uplatnenia zákona v konkrétnom prípade, pokiaľ prednostná povaha tohto konania bráni, tak pred podaním takéhoto návrhu na vnútroštátny súd poverený vykonávať preskúmanie ústavnosti zákonov, ako aj prípadne po rozhodnutí tohto súdu o uvedenom návrhu, týmto všeobecným súdom vykonať svoje právo alebo splniť si svoju povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami. Naopak, právo Únie a najmä článok 267 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, pokiaľ uvedené všeobecné súdy majú možnosť:

- obrátiť sa v priebehu konania v ktoromkoľvek okamihu, ktorý považujú za vhodný, dokonca aj po ukončení incidenčného konania všeobecného preskúmania zákonov, na Súdny dvor s akoukoľvek prejudiciálnou otázkou, ktorú považujú za nevyhnutnú,
- prijať akékoľvek opatrenie nevyhnutné na zabezpečenie predbežnej súdnej ochrany práv priznaných právnym poriadkom Únie a
- po ukončení takého incidenčného konania upustiť od uplatnenia dotknutého ustanovenia vnútroštátneho právneho predpisu, ak rozhodnú, že je v rozpore s právom Únie.

Je úlohou vnútroštátneho súdu overiť, či možno vnútroštátnu právnu úpravu vykladať v súlade s týmito požiadavkami práva Únie.

(pozri bod 46, bod 1 výroku)

2. Článok 24 nariadenia č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach so zreteľom na článok 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd ustanoví opatrovníka neprítomnému žalovanému, ktorému žaloba nebola doručená, pretože jeho pobyt nie je známy, v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, účasť tohto opatrovníka na konaní sa nerovná účasti na konaní tohto žalovaného v zmysle článku 24 uvedeného nariadenia stanovujúceho medzinárodnú právomoc tohto súdu.

Implicitná voľba právomoci podľa článku 24 prvej vety nariadenia č. 44/2001 je totiž založená na dobrovoľnej voľbe účastníkov sporu týkajúceho sa tejto právomoci, čo predpokladá, že žalovaný má vedomosť o konaní, ktoré bolo proti nemu začaté. Naopak, neprítomný žalovaný, ktorému žaloba nebola doručená a ktorý nemá vedomosť o konaní, ktoré bolo proti nemu začaté, nemôže byť považovaný za žalovaného, ktorý implicitne potvrdil právomoc súdu, na ktorý bola táto žaloba podaná.

Okrem toho neprítomný žalovaný, ktorý si nie je vedomý toho, že voči nemu bola podaná žaloba a že mu bol ustanovený opatrovník, nemôže tomuto opatrovníkovi poskytnúť všetky nevyhnutné informácie na posúdenie medzinárodnej právomoci súdu, na ktorý bola žaloba podaná, a umožniť mu účinné spochybnenie tejto právomoci alebo jej potvrdenie so znalosťou veci. Ani za týchto okolností nemožno účasť uvedeného opatrovníka na konaní považovať za implicitné potvrdenie týmto žalovaným.

V situácii, keď návrh na začatie konania nebol doručený žalovanému, ktorý mal bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát súdu, na ktorý bola žaloba podaná, totiž určenie medzinárodnej právomoci tohto súdu z dôvodu účasti opatrovníka, ustanoveného žalovanému z dôvodu neprítomnosti, na konaní nemožno považovať za predvídateľné.

Právo žalobcu na účinný prostriedok nápravy zaručené článkom 47 Charty, ktoré musí byť vykonávané súčasne s právom žalovaného na obranu v rámci nariadenia č. 44/2001, nevyžaduje odlišný výklad článku 24 tohto nariadenia.

Výklad článku 24 nariadenia č. 44/2001, podľa ktorého sa zástupca alebo opatrovník, ustanovený žalovanému z dôvodu neprítomnosti, môže za tohto žalovaného zúčastniť na konaní pred súdom v zmysle článku 24 nariadenia č. 44/2001, nemožno považovať za výklad, ktorý zavádza spravodlivú rovnováhu medzi právom na účinný prostriedok nápravy a právom na obranu. Tento výklad by totiž zbavoval žalovaného možnosti dosiahnuť dodržanie jeho práva na obranu tým, že podľa článku 34 bodu 2 tohto nariadenia napadne uznanie rozsudku, ktorý bol proti nemu vydaný.

(pozri body 54, 55, 57, 58, 60, 61 a bod 2 výroku)